

Matka 1960-luvulle: Maaseuturomantiikkaa hevosrattailla Romanian keväässä

24.10.2026 13.32

Mustanmeren rannalle ovat suomalaisetkin matkustaneet jo 1960-luvulla. Pääkaupunki Bukarest ja suurkaupunki Brasov ovat suosittuja matkakohteita. Mutta myös kurkistus maaseudulle kannattaa, sillä eteen avautuvat upeat maisemat, vuoristot, niityt ja joet. Elämänmeno kaupunkien ulkopuolella on verkkaista ja ajelu hevoskärryillä ikimuistoinen.

Teksti ja kuvat: ANNELI AULA

Visiitti romanien mallikylässä Saschizissa, Unescon maailmanperintökohteessa vie viime vuosisadalle. Tie Brasovista läpi kumpuilevien maisemien tuo sadan kilometrin päähän mustalaiskylään, jossa osa asumuksista huutaa remonttia. Kylätien varrella piha-aidoilla on käsitöiden myyntinäyttely. Pihoilla ei juuri näy elämää, vain mustalaismies ja -nainen askareissaan sekä pari lasta leikeissään pihamaalla, joka on pehmennyt mutavelliksi. Joukkomme saa kokea alkajaisiksi perinnettä, joka suomalaisasumuksissa on muuttunut sisävessaksi. Tukikohtanamme olevan talon käymälä on kuin Suomessa 1950-60 -luvulla, pihan perällä ja kaksi istuinpaikkaa rinnakkain. Luisevat hevoset on valjastettu kärryjen eteen valmiina viemään meidät ajelulle. Joidenkin kärryjen edessä on kaksi hevosta ja osassa vain yksi.

Ajomiehet, iältään nuorukaisista varttuneisiin odottavat valmiina kyyditettäviään. Romanimiesten hevosmiestaidot kulkevat veren perintönä.

Kolme vahvaa lankkua on sijoitettu poikittain kärryn laitojen päälle, sopivan etäälle toisistaan ja ne on päällystetty huovilla, ryijyillä ja matoilla. Otamme paikkamme ja hevoset nytkähtävät liikkeelle jonossa. Ajokkimme kirskuu pahaenteisesti heti lähdössä. Nuori ajomies selvittelee syytä vanhemman kuskin kanssa. Ymmärämme, ettei kaikki ole kunnossa. Jatkamme kuitenkin matkaa ja käännymme ajotieltä alkukevään märälle niitylle ja kuinkas ollakaan menopeli pysähtyy pehmeään kohtaan kuin seinään. Ei auta muu kuin nousta kävelemään. Kuskimme palaa hevosineen takaisin.
Koko saattue pysähtyi mäennyppylän päällä ihailemaan maisemia ajomiesten pistäessä tupakaksi. Matka jatkuu toisella ajokilla kärrypolkua välillä alamäkeen, välillä vastamäkeen ja saavumme päätepisteeseemme romaniparikunnan hoitamalle hiilimiilulle. Ilmassa on ohutta sadetta, kun miilunvartija-nainen kertoo miilunpolton työtavoista ja toteaa, että hän ja hänen miehensä ovat suvun viimeiset miilunpolttajat. Lapset ovat kaupunkilaistuneet ja hankkineet ammattinsa muualta.
- Eläkettä meillä ei ole, teemme tätä elantomme eteen niin kauan kuin terveyttä ja elämää riittää, nainen sanoo silmäkulma kostuen.
Palaamme kärrykyydillä hieman kylmissämme kylään, jossa saksalaissyntyinen pariskunta tarjoaa lämmikkeeksi *tuicaa*, luumuviinaa ja höyryävän kuumaa keittoa. Vielä ennen lähtöä jotkut hankkivat käsitöitä mustalaisnaiselta kotiin viemisiksi.

Hevosajoneuvot eivät ole harvinaisia Romanian teillä, etenkään maaseudulla. Autoilua, varsinkaan pimeässä ei suositella, sillä huonokuntoiset tiet ovat kapeita ja mutkan takaa voi tulla vastaan hevonen rattaineen ilman valoja ja heijastimia. Onnettomuuksia sattuu ja erityisen pääkaupungissa liikenne on kaoottista.
Romania liittyi EU-perheeseen vuonna 2007, mutta Natoon Venäjän pelossa jo vuonna 2004. Romanian pinta-alasta on noin kolmasosa tasamaata ja yli 60 prosenttia viljelyksiä. Maatalous muodostaa perinteisesti maan taloudellisen perustan. Investoinnit eivät ole kehittyneet ja syyt siihen ovat monisäikeiset. Esimerkiksi monet maataloudessa työskentelevät ovat pienituloisia ikäihmisiä, jotka eivät halua myydä tilojaan. Mutta ei maatalous kiinnosta nuoriakaan.
- Tilakoko on keskimäärin kolme hehtaaria, vastaava luku EU:ssa on 19, sanoo maatalouden tilaa selvitellyt **Martizeta Gospodaru**.
EU:n ja Romanian välisessä kansallisohjelmassa tavoitteena on nostaa tilakokoa kilpailukyvyn kasvattamiseksi. Myös pääomia ja tietotaitoa kaivataan.
Romaniassa on hyvät olosuhteet maataloudelle ja maa onkin Euroopan vehnäntuottajana viidennellä sijalla. Vehnänviljelyalue on 7,9 prosenttia Euroopan vehnäalueesta.
- Maa tuottaa vehnää 2,5 tonnia hehtaarilta, mikä on vain 40 prosenttia potentiaalisesta määrästä. Myös maissin jyväsato jää noin 40 prosenttiin siitä, mitä sen tuotantomäärä voisi olla. Viljelyalat ovat suuria, mutta määrät pieniä, Gospodaru toteaa.
Muita tärkeitä maatalouden vientituotteita ovat muun muassa ohra, sokeriruoko, perunat, viinirypäleet ja kananmunat. Myös auringonkukan viljely on merkittävä ja siemenet tärkeä vientituote.

Eteläisen Romanian
maisemia hallitsevassa
Tonavan laaksossa
matkaileva voi kesällä
ihailla valtavia
auringonkukkapeltoja,
joilla suuret keltaiset
kukinnot kurkottavat aurinkoon.

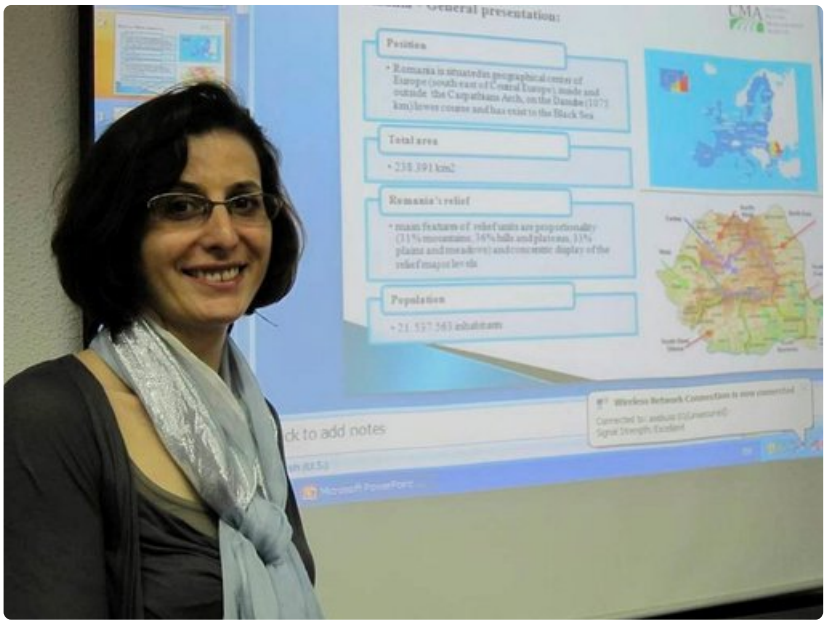
Tuhat kilometriä Tonavaa erottaa Romanian naapureistaan, Bulgariasta ja Serbiasta. Joki muodostaa Mustanmeren rannikolla suiston, jonne muuttolinnut lentävät pakoon pohjoisen talvea.
Vapaan liikkumisoikeuden EU:n sisällä takaavaa Schengen-sopimusta ei vielä sovelleta Romaniaan eikä naapurimaahan Bulgariaan. Saksa ja Ranska eivät olleet viime vuoden lopulla valmiit hyväksymään Unionin yksimielisyyttä vaativaa päätöstä.
Eurovaluutan tavoiteajankohdaksi Romania on asettanut vuoden 2014, taloustilanteesta johtuen euron käyttöönoton oletetaan siirtyvän hamaan tulevaisuuteen. Nykyinen valuutta, uusi Romanian lei otettiin käyttöön vuonna 2005. Rahaa voi hyvin vaihtaa Henri Coandan lentokentän rahanvaihtopisteissä. Alkukevään päivänä pääkaupungin kansainvälinen kenttä on hiljainen. Kentältä on keskustaan matkaa 18 kilometriä ja jos ei ole ruuhkia, se vie parikymmentä minuuttia.

Valtavia viljelyaukeita rumentavat jätteet, joita paikalliset kantavat pimeän aikaan ojiin ja niiden pientareille.

Romaniasumus ja käsitöiden myyntinäyttely.

Martizeta Gospodaru kertoi Romanian maataloudesta. – Viljelyolosuhteet ovat hyvät, mutta keskimääräinen tilakoko on aivan liian pieni.

Ensi näkymät eivät kerro matkailijalle, että Romania on yksi maailman köyhimmistä maista ja että sen noin 22 miljoonasta kansalaisesta lähes Suomen väkiluku, noin viisi miljoonaa elää ulkomailla. Romanikerjäläiset, mutta myös ihmiskauppa ovat esillä tiedotusvälineissä aika ajoin. Vuonna 1965 valtaan astunut presidentti **Nikolae Ceausescu** oli alkuun suosittu hallitsija, mutta 1970-luvulla maasta tuli totalitaarinen poliisivaltio, jossa valta oli Securitatella. Kun Ceausescu ei pystynyt maksamaan ulkomaanvelkaa, joutuivat kansalaiset tiukille ja kärsimään erilaisista säännöstelyohjelmista, myös teollisuus ja maatalous rapistuivat. Hullu hallitsija pönkitti henkilökulttiaan rakennuttamalla Kansan talon, jonka alta tuhottiin viidesosa Bukarestin keskustaa, kirkkoja, kouluja, ja historiallisia rakennuksia.
Ortodoksisen patriarkka Danielin ilmoitus rakentaa pääkaupunkiin sadan miljoonan katedraali ja valtion osallistuminen kustannuksiin, on närkästyttänyt säästötoimenpiteiden alla olevat kansalaiset. Tietojen mukaan vuoden 1989 vallankumouksen jälkeen koulujen määrä on puolittunut, mutta kirkkoja on rakennettu noin 4000.

Mutta ei niin rumaa,
ettei paljon kaunistakin.
Maan pohjoisosa
on komeaa Karpaattien
vuoristoa villieläimineen
ja laskettelukeskuksineen.

Hiilimiilulla sekä ajokit että ajomiehet saivat levähtää.

Karpaattien korkein huippu Romaniassa on Moldoveanu, 2544 metriä.
Transsilvaniassa Brasovin kaupungin lähellä on suosittu hiihtokohde Poiana Brasov, jossa muun muassa englantilaiset käyvät opettelemassa hiihtämistä. Kesäisin keskuksessa viihtyvät patikoijat.

Brasov ja Branin linna ovat suosittuja käyntikohteita. Noin 350 000 asukkaan Brasoviin on matkaa Bukarestista 160 kilometriä. Kaupunki on saksalaisen ritarikunnan vuonna 1211 perustama ja siitä on mainita aikakirjoissa jo vuodelta 1235 Corona-nimisenä. Brasoviin perustettiin 1960-luvulla tehtaita, joihin tuotiin työväkeä maaseudulta, mutta kun parinkymmenen vuoden päästä tuotanto laski ja työpaikat vähenivät, alkoi työväki kapinan vuonna 1987. Mielenilmaus tukahdutettiin, mutta tyytymättömyys kommunistihallintoon jäi kytemään. Brasovin mellakat eivät johtaneet vuoden 1989 vallankumoukseen, mutta siellä syntyi voimakkaita vastalauseita Ceausescun hallintoa kohtaan.

Hevoskärryt eivät ole harvinainen näky Romanian maaseudulla.

Kiitämme

+ Ikimuistoista hevossafaria
+ Ystävällisiä romanialaisia
+ Hintatasoa
+ Kaunista luontoa

Moitimme

- Kaaosmaista liikennettä etenkin Bukarestissa

- Huonokuntoisia teitä

- Jätteiden keräilyn puuttumista

ROMANIA *FAKTAT*

Valtiomuoto: tasavalta

Pääkaupunki: Bukarest, jossa 1.9 miljoonaa asukasta

Pinta-ala: 238 391 km²

Asukasluku: 21 698 181

Väestö: romanialaisia 58%, unkarilaisia 7%, romaneja 5%. Noin 5 milj. romanialaista eri puolilla Eurooppaa. Työttömiä noin 11 %.

Kieli: romania

Uskonto: ortodokseja 87%

Elinkeinorakenne: maatalous 13.1%, palvelut 53.2%, teollisuus 33.7%

Aikaero Suomeen: sama aika

Rahayksikkö: Romanian uusi leu (mon. lei) (RON) 1 €= 3.88 RON

Matkustusasiakirjat: voimassaoleva passi tai henkilökortti

Romaninainen myy villasukkia.

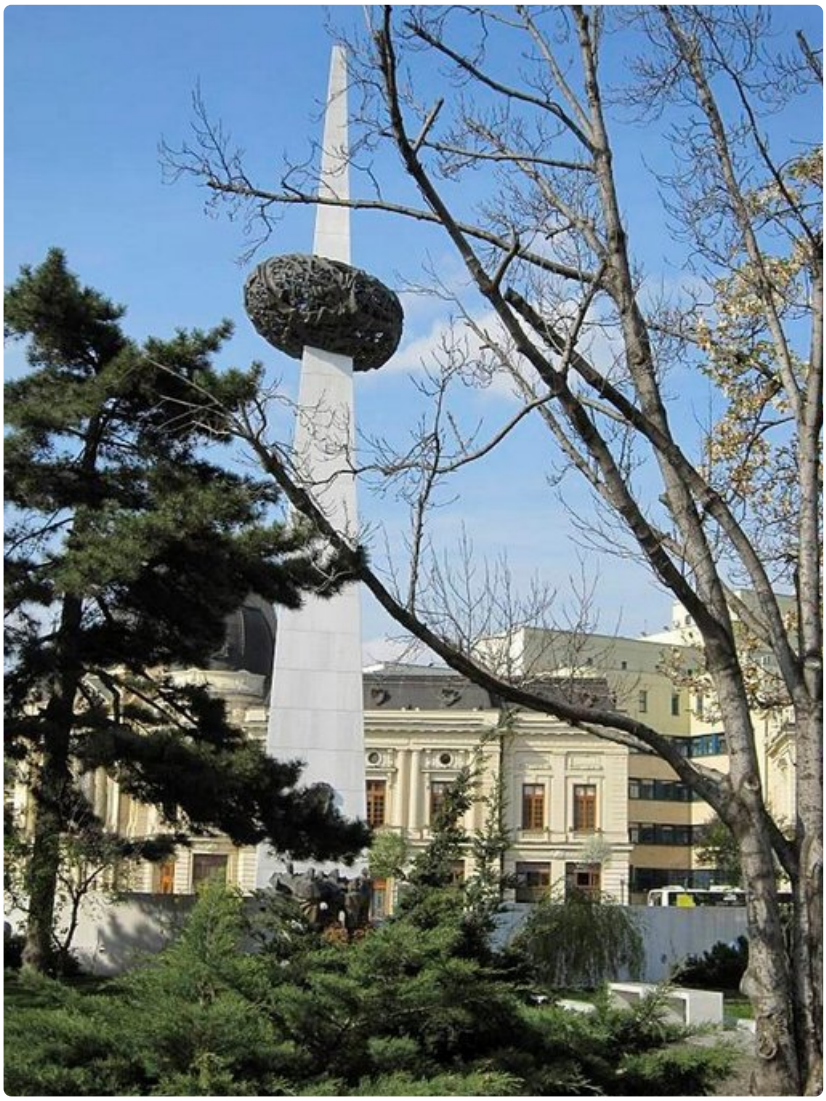
Myllykäynti polkupyörällä.

Bukarestin liikenne on kaoottista. Kävellessä on mielenkiintoista seurata kaupunkilaisten taitoa selviytyä ruuhkassa.

Kommunistisen puolueen Keskuskomitean rakennuksen parvekkeelta Ceausescu aloitti viimeisen puheensa ja josta hän pakeni helikopterilla joulun alla vuonna 1989.

Muistomerkki vuoden 1989 tapahtuma-aukion reunalla.

Bukarestin vanhin ja kuuluisin katu.